



KIRKKOHALLITUKSEN YLEISKIRJE

Nro 23/2010  
31.5.2010

HANKINTALAIN MUUTOKSET VOIMAAN 1.6.2010

Laki julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta tulee voimaan 1.6.2010. Laki on julkaistu Suomen säädöskokoelman numerolla 321/2010 ja se on luettavissa sähköisesti säädöstietopankissa osoitteessa [www.finlex.fi](http://www.finlex.fi).

Hankintalain muutoksella julkisten hankintojen oikeussuojakeinoja koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2007/66/EY) pannaan kansallisesti täytäntöön. Muutoksella tehostetaan hankintojen oikeussuojajärjestelmää siten, että laissa säädetään nykyisten markkinaoikeuden määräämien seuraamusten lisäksi hankintasopimuksen tehottomuusseuraamuksesta, seuraamusmaksusta ja sopimuskauden lyhentämisestä. Lisäksi hankintayksiköiden päätöksiin voidaan kohdistaa kevyempi virheen korjaamistapa eli hankintaoikaisu. Samalla julkisten hankintojen kansallisia kynnyksarvoja nostetaan. Lainmuutosta sovelletaan niihin hankintoihin, joissa hankintamenettely aloitetaan lain voimaantulon jälkeen. Hankintaoikaisua ja muutoksenhakua koskevia uusia säännöksiä sovelletaan kuitenkin jo niihin hankintapäätöksiin, jotka on tehty lain voimaantulon jälkeen.

*Kansalliset kynnyksarvot*

Kesäkuun alusta lähtien kansallinen kynnyksarvo tavara- ja palveluhankinnoille, palveluja koskeville käyttöoikeussopimuksille ja suunnittelukilpailuille on 30 000 euroa. Terveystenhoito- ja sosiaalipalveluiden ja koulutuspalveluiden yhteishankintojen kynnyksarvo on 100 000. Rakennusurakoiden ja käyttöoikeusurakoiden kynnyksarvo nousee 150 000 euroon.

*Päätösten perustelevinen*

Hankintapäätöksen perustelevista koskevaa lainkohtaa (hankintalain 73 §) on täsmennetty siten, että päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, joita ovat ainakin ehdokkaan, tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet sekä ne perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan kilpailuttamista koskevassa päätöksessä riittää valinta- ja vertailuperusteiden soveltamista koskevien seikkojen toteaminen. Mikäli hankinnassa on noudatettava odotusaikaa, on asiakirjoista käytävä ilmi myös se, milloin hankintasopimus voidaan tehdä.

*Hankintasopimukseen sovellettava uudet seuraamukset sekä odotusaika*

Keskeisimmät uudistukset koskevat seuraamusjärjestelmää. Nykyisten markkinaoikeuden määräämien seuraamusten lisäksi tulevat käyttöön: *hankintasopimuksen*

*tehottomuusseuraamus, seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen.* Näitä sovelletaan vain vakavissa, EU-kynnysarvojen ylittävien hankintojen menettelysääntöjen rikkomuksissa kuten laittomissa suorahankinnoissa. Hankintasopimuksen tehottomuusseuraamus voi koskea vain vielä täyttämättä olevia sopimusvelvoitteita. Hankintayksikölle voidaan myös määrätä valtiolle maksettava sakon kaltainen seuraamusmaksu tai sopimuskauden lyhentäminen (hankintalain 98 §).

EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa on noudatettava säädettyä odotusaikaa, jolloin hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 21 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi. Jollei odotusaikaa noudateta, saattaa seurauksena olla edellä mainitut seuraamukset. Odotusaikaa ei kuitenkaan sovelleta suorahankinnoissa eikä muun muassa silloin, kun on vain yksi hyväksyttävä tarjous ja jäljellä ei ole muita mahdollisia sopimuskumppaneita.

EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa hankintayksikkö voi vapaaehtoisesti julkaista suorahankintaa koskevan ilmoituksen ennen hankintasopimuksen tekemistä. Sopimuksen saa tehdä vasta 14 päivän kuluttua ilmoituksen julkaisemisesta (hankintalain 79 §). Ilmoituksen julkaiseminen ja määräajan noudattaminen estävät muutoksenhakuviranomaista toteamasta hankintasopimusta tehottomaksi.

#### *Hankintapäätöksen tiedoksianto*

Hankintayksikön tekemä päätös perusteluineen sekä valitusosoitus ja oikaisuohje on annettava tiedoksi kirjallisesti niille, joita asia koskee. Päätös edellä mainittuine asiakirjoineen annetaan tiedoksi käyttäen ehdokkaan ja tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa. Päätös perusteluineen sekä valitusosoitus ja oikaisuohje voidaan antaa tiedoksi myös tavallisena kirjeenä siten kuin hallintolaisissa säädetään.

#### *Hankintaoikaisu*

Uutta on, että hankintayksikkö voi itse poistaa virheellisen päätöksensä tai peruuttaa muun vastaavan toimenpiteen sekä ratkaista asian uudelleen. Edellytyksenä hankintaoikaisun käytölle on, että hankintayksikön päätös tai toimenpide perustuu lain soveltamisessa tapahtuneeseen virheeseen. Päätöksen tai ratkaisun korjaaminen ei edellytä asianosaisen suostumusta. Päätöstä ei kuitenkaan voida korjata hankintaoikaisuna, jos hankintasopimus on jo tehty. Myös tarjoaja voi vaatia hankintaoikaisua. Hankintaoikaisussa tehtävään uuteen päätökseen kohdistuvat samat sisältövaatimukset kuin alkuperäiseen hankintapäätökseen.

Hankintayksikön on ilmoitettava hankintaoikaisun vireilletulosta välittömästi niille, joita asia koskee. Asianosaisen on esitettävä vaatimus hankintaoikaisun käytöstä 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta. Hankintayksikkö voi itse ottaa hankintapäätöksen tai ratkaisun korjattavakseen 60 päivän kuluessa siitä, kun hankintaoikaisun kohteena oleva päätös tai ratkaisu on tehty. Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä hankintaoikaisun tekemistä tai hankintaoikaisun käsittelyä. Hankintaoikaisu voi koskea myös lainvoimaiseksi tullutta hankintayksikön päätöstä, jos asiaa ei ole saatettu markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaoikaisua sovelletaan myös sellaisen hankintayksikön päätöksen tai muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun korjaamiseen, johon ei muutoin sovelleta

hankintalakia (ns. pienhankinnat). Pienhankinnoissa tehtyyn hankintaoikaisupäätökseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta markkinaoikeudelta, vaan muutoin muutoksenhaussa noudatetaan kirkkolain säännöksiä.

Hankintalain 104 §:n mukaan muutoksenhausta evankelis-luterilaisen kirkon viranomaisen päätökseen säädetään kirkkolaissa. Hankintalain oikeussuojakeinojen muutosten johdosta kirkolliskokous on marraskuussa 2009 päättänyt muuttaa kirkkolain hankintapäätöksiä koskevia muutoksenhakusäännöksiä. Päätöksen mukaan kirkkolain mukaiset hankintalain kanssa rinnakkaiset oikeussuojakeinot poistettaisiin, jolloin mahdollisuus tehdä kirkkolain mukainen oikaisuvaatimus tai kirkollisvalitus julkisia hankintoja koskeviin päätöksiin kiellettäisiin, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Kansallisen kynnyksarvon alittavissa pienhankinnoissa olisivat kuitenkin edelleen käytössä kirkkolain mukaiset oikeussuojakeinot. Kirkkolain muutosehdotus on jätetty valtioneuvostolle 24.11.2009 ja sen oli tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti kuin hankintalain oikeussuojadiirektiivin täytäntöönpanoa koskeva muutosehdotus. Kun kirkkolain muutos on edelleen valmistelussa, joudutaan toistaiseksi soveltamaan yhtä aikaa nykyisiä kirkkolain mukaisia muutoksenhakusäännöksiä.

#### *Hankintaoikaisun käsittelyn vaikutus markkinaoikeuden käsittelyyn*

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on hankintalain nojalla oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen. Jos korjattavaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun on haettu markkinaoikeudelta muutosta, asian käsiteltäväksi ottamisesta hankintaoikaisuna on ilmoitettava ja siinä tehty päätös on toimitettava markkinaoikeudelle. Hankintaoikaisua käsitellessään hankintayksikkö voi kieltää päätöksen tai ratkaisun täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi. Täytäntöönpanon kieltämisestä ja keskeyttämisestä on ilmoitettava markkinaoikeudelle, jos asiaan on haettu markkinaoikeudelta muutosta valittamalla. Jos hankintayksikkö korjaa hankintapäätöksensä tai muun ratkaisunsa hankintaoikaisuna siten, että markkinaoikeudelle valituksen tehneellä ei ole enää oikeussuojan tarvetta eikä tarvetta saada perusteltua päätöstä, markkinaoikeus voi poistaa tällaisen asian käsittelystään antamatta pääasiasta ratkaisua.

#### *Muutoksenhaku, valitusosoitus ja oikaisuohje*

Markkinaoikeus säilyy edelleen keskeisenä muutoksenhakuelimenä. Uutta on, että julkista hankintaa koskeva asia laitetaan vireille markkinaoikeudessa valituksella hakemuksen sijaan. Hankintayksikön on liitettävä tekemäänsä päätökseen valitusosoitus, jossa selostetaan, miten asia on mahdollista saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, hankintayksikön yhteystiedot sekä ohjeet oikaisukeinon käyttämisestä (*oikaisuohje*), joissa selostetaan, miten ehdokas tai tarjoaja voi saattaa asian uudelleen käsiteltäväksi hankintaoikaisuna. Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa.

#### *Muutoksenhaun vaikutus hankintasopimuksen tekemiseen*

Hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Hankinnassa, jossa on noudatettava odotusaikaa tai muuta säädettyä määräaikaa, hankintayksikkö ei saa tehdä hankintasopimusta, jos asia on saatettu markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Valituksen tultua vireille markkinaoikeus voi kieltää, keskeyttää tai sallia hankintapäätöksen täytäntöönpanon taikka määrätä hankintamenettelyyn muutoin keskeytettäväksi väliaikaisesti markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi. Hankintayksikkö voi puolestaan antaa markkinaoikeudelle kirjallisen sitoumuksen olla panematta hankintapäätöstä täytäntöön niin kauan kuin asia on markkinaoikeudessa vireillä.

Jos hankinnasta on tehty valitus markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti tilaamalla sen hankintamenettelyyn osallistuneelta tai aiemmalta toimittajalta, jollei hankintaa voida sen luonteen vuoksi lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi.

Tämän yleiskirjeen liitteenä ovat muutoksenhakukaaviot kansallisen kynnysarvion alittavien hankintojen sekä EU- ja kansallisen kynnysarvon ylittävien hankintojen osalta 1.6.2010 alkaen sekä oikaisuohje ja valitusosoitus EU- ja kansallisen kynnysarvon ylittäville hankintapäätöksille sekä oikaisuvaatimusohje hankintalain 15 §:n mukaisille kansalliset kynnysarvot alittaville hankinnoille.

Kirkkohallituksen hankintasivut löytyvät kirkon intranetin osoitteesta [sakasti.evl.fi/hankinnat](http://sakasti.evl.fi/hankinnat). Lisätietoja antaa tarvittaessa hankintapäällikkö Kielo Virpasuo, puh. (09) 1802 252 ([etunimi.sukunimi@evl.fi](mailto:etunimi.sukunimi@evl.fi)). Kirkkohallituksen hankintayksikön sähköpostiosoite on [kirkkohallitus.hankintayksikko@evl.fi](mailto:kirkkohallitus.hankintayksikko@evl.fi).

KIRKKOHALLITUS

Risto Junttila

Pirjo Pihlaja